

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surte cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros.a.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

l'lm. Sr. Dr. M. J. Josep Miralles i Sbert

Presentat i admès per Bisbe de Lleida

Com arribà aquesta setmana passada sa notícia de que S. M. lo Sr. Rei N'Anfós XIII havia firmada sa Presentació del Dr. Miralles per la Seu de Lleida, ja teníem LA AURORA plena i a punt de tirar, i deixàrem per avui es parlar-ne detingudament.

Es una alegria grossa per LA AURORA s'elevació del Dr. Miralles a la Mitra de Lleida, per diferents motius: primer, perquè el consideram amb prou mèrits per ocupar un càrrec tan alt dins l'Església de Deu, i estam ben segurs ben segurs de que es seu Pontificat ha d'esser una pàgina de gloria dins es fasts de sa diòcesi lleidatana; segon, perquè el Dr. Miralles es un d'ets amics més antics i benivolguts que tenim, desde l'any 1878, trenta sis anys, com qui no diu res; i tercer, perquè el Dr. Miralles, desde que prenguerem LA AURORA per compte nostre, és estat sempre es nostre *Censor Esglesiàstic*, que'l mos posà l'lm. i Rdm. Sr. Bisbe, segons té dispost la Santa Seu Apostòlica que tots es periòdics catòlics tenguen un *Censor*, a fi de que servin sempre es llum dret i no treguin cap peu des solc i no s'esberrin gens mai.

¿No son tal volta prou valents aqueis tres motius que té LA AURORA per alegrar-se amb tota l'ànima de s'elevació del Dr. Miralles a sa dignitat altíssima de Pastor i Mestre d'Israel, de Príncep de l'Església, de Successor d'ets Apòstols? Per això li enviam s'enhonorabona més coral; le hi enviam amb tota sa nostra ànima, no sols a ell, sino també a sa mare (Deu le hi conserv molts d'anys!) i a sa seua germana i germans i demés família; i llavò mos donam s'enhonorabona a noltros mateixos perquè un amic nostre tan benivolgut arriba a sa cucua des Sacerdoci de Deu, a Pontific de l'Església Santa. Beníssim!

Ara encara no és Bisbe el Dr. Miralles; només está Presentat i admès per Bisbe.

Mos explicarem: la Santa Seu Apostòlica, el Papa, fa molts de sigles que concedí an es Reis d'Espanya sa gracia de que, en haver de proveir una Seu bisbal, en haver de fer un Bisbe nou, el Rei li presenta un sacerdot per ocupar aquella Seu bisbal, per esser Bisbe d'aquella Séu; i si el Papa l'accepta per tal, llavò tres Bisbes el consagren Bisbe, l'ordenen de Bisbe, i a-les-hores ell se'n va i pren possessori d'aquella Séu, d'aquell Bisbat, d'aquella Diòcesi.

De manera que no és es Govern ni el Rei qui fa es Bisbes, sino just el Papa: negú demunt la terra pot fer Bisbes més que el Papa. De manera que quant es Govern, quant el Rei en presenta un per Bisbe, si no agradava an el Papa, si el Papa no'l trobava bo per la cosa, aquell Presentat se quedaría just amb sa Presentació, que la poria posar amb aigo sal o fer-ne màncs de cuiera; no arribaría a Bisbe, no li serviría de res tal Presentació.

I si qualcú me diu:—¿I com és, idò, que sempre que es Govern en presenta cap per Bisbe, el Papa l'accepta i aquell sens falta és Bisbe?

Això no és ver que sempre el Papa accepti sa Presentació. Se donaren casos a Espanya a's temps de sa Revolució de *Presentacions per Bisbes* que el Papa no acceptá, i naturalment a-

quells *presentats* no foren Bisbes. Ara lo que hi ha, que, anant es Govern amb bona armonía amb la Santa Séu, amb el Papa, per poc sentit comú que tenga es Govern, abans de *Presentar-ne* cap per Bisbe, demana confidencialment an el Papa si acceptará per allò tal persona; i a-les-hores, si el Papa diu que sí, es Govern le hi *Presenta* oficialment, i el Papa accepta tal *Presentació*, i fa Bisbe tal *Presentat*. De manera que es Nunci del Papa, que és a Madrid, que és es Representant del Papa davant es Govern d'Espanya, es Nunci, idò, s'entén amb so Ministre de Gracia i Justicia, i de comú acortrien es qui han de *Presentar* per Bisbes. Per això és que el Papa ordinariament *Accepta* ses *Presentacions* per Bisbes que es Govern li fa. Tant és així, que fa prop d'un més que el Dr. Miralles va rebre una carta d'una persona molt aficada dins el Vaticà, que li donava s'enhonorabona de que'l Papa l'hagués *acceptat per Bisbe de Lleida*. ¡Un més o dos abans de fer es Govern sa *Presentació* oficial del Dr. Miralles, el Papa ja l'havia *Acceptat*! I això s'explica per tot lo que vos acabam de dir.

Vos explicam tant a pedres menudes aqueix tràmits i passés de sa creació de Bisbes per que en tengueu idees clares i no aneu a creure que es Ministre o el Rei fa es Bisbes com fa es Governadors, Judges o Bal-les de Reial Orde. Es Govern en sa creació de Bisbes no hi té més veu ni intervenció que això de sa *Presentació*, i encara això no és cap dret ni cap prerrogativa des Govern; no és més que una gracia que el Papa concedeix de que pugua fer-li tals *Presentacions* per omplir ses Séus buides, ses Diòcesis vacants. Es el Papa i negú pus que el Papa qui fa es Bisbes, i negú pus del mon en pot fer de Bisbes.

Per lo mateix, encara no és Bisbe el Dr. Miralles: ara per ara només está *Presentat* i *Admès* per Bisbe de Lleida. I ¿quant comensará a esser Bisbe? Quant el Papa en Consistori de Cardenals el *preconisará*, el *proclamará*, el *crearà Bisbe de Lleida*. Feta sa *Preconisació*, llavò el *Consagrarán* tres Bisbes, l'*Ordinarán* de Bisbe, i a-les-hores se'n haurá d'anar a Lleida a prendre possessori de la Diòcesi, i comensará es seu Pontificat. ¡Deu fassa que sia tan sortat i tan llarc i tan gloriós com noltros desitjam i demanam a Deu! Amèn!

Ara donarem una mica de clarícia de sa vida i mèrits del *futur Bisbe de Lleida*.

Va néixer a la Ciutat de Mallorca dia 14 de setembre de l'any 1860: son pare nomia D. Sebastiá ja és mort fa anys; al cel sia ell i tots los morts) sa mare, D.ª Margalida, encara és viva. (Deu li conserv la vida molt de temps)

Posat a ses escoles i feta sa primera ensenyansa, entra l'any 1871 a s'Institut i hi cursa es Batxiller, prenent-hi es Grau l'any 1875. Cursa llavò sa carrera de Mestre a s'Escola Normal de Balears i n'ateny es títol l'any 1877.

Per octubre de 1878 passa an es Seminari per fer-hi ets estudis esglesiàstics, i a-les-hores fonc que el conèguerem, i quedàrem amics tot d'una. Examinat de ses assignatures que havia cursades a Monti-Sión, estudiá Perfecció de Llatí i Llògica, Metafísica, quatre anys de Teologia, dos de Sagrada Escripura, un de Disciplina Esglesiàstica i dos de

Dret Canònic.—Tots aqueis anys se'n va dur sempre an ets exàmens sa nota *capdal* (*sobresaliente*), des *cap d'ament*.

Dia 17 de desembre de 1880 prengué Tonsura, dia 22 i 23 de desembre de 1882 Ordes Menors i Subdiaca, dia 10 de Mars de 1883 Diaca, i dia 7 de juny de 1884, amb dispensa d'edat s'ordená de Prevere, digué Missa-Nova i romangué agregat a la Comunitat de Preveres de la parroquia de St. Miquel.

Va prendre es Batxillerat en Sagrada Teologia an es Seminari de Mallorca dia 19 de setembre de 1888 i es Batxillerat en Dret Canònic dia 20 de maig de 1891. Mentres estudiava Teologia, cursá a s'Universitat de Barcelona sa carrera de Filosofia i Lletres, obtenint a tots ets exàmens sa nota més alta i amb sa mateixa nota dia 28 de setembre de 1887 se graduá a Barcelona de Llicenciat i dia 10 d'octubre de 1892 de Doctor en Filosofia i Lletres.—L'any 1891 se'n va an es Seminari Central de Valencia i s'hi examina i pren es Grau de Llicenciat i Doctor en Sagrada Teologia i Dret Canònic.

Dia 12 d'octubre de 1886 el fan Catedràtic interí de Primer Any de Llatí del Seminari, i dia 15 de setembre de 1887 ja passa a Catedràtic de Metafísica i Filosofia Moral des mateix Seminari, i dia 1 de setembre de 1891 el fan Catedràtic de Teologia Dogmática, i de 13 de setembre de 1894 fins an es juny de 1896 explica també Dret Canònic i Disciplina Esglesiàstica.

Dins es janer de 1895 fa oposicions a una canongia d'aquelles que primer eren de Gracia, i va a segon lloc de la *Terna*; l'any qui vengué davant, en torna fer a una altra canongia de sa mateixa casta que li afegiren es càrrec d'Arxiuer de la Séu, i aqueixa vegada aná en primer lloc de la *Terna* i l'anomenaren *Canonge Arxiuer*, i hu és estat fins ara.

S'afica dins s'Arxiu de la Seu per ordenar-lo, i s'hi desteixiná cinc anys, fent-hi una feina grossa i de gran profit, ordenant i classificant es milenars de documents d'aquell preciós Arxiu, fent-lo un d'ets arxius més ben ordenats i ben engarbullats que hi haja en tota Espanya.

Hi ha que veure-la tota sa feina que el Dr. Miralles feu dins aquell arxiu: escrigué una cédula ben espinzellada de cada document, expressant-hi sa sustancia i totes ses particularitats de tal document. Aquestes cèdules, que son una partida de milenars umplen un bell esbart de llibretes, que fan tot una llibreria, totes ben ordenades, a fi de que amb un sant-i-amèn quissuua pugua trobar qualsevol document que li interés de tal Arxiu. An això afegí el Dr. Miralles una *Memoria Històrica* descriptiva de dit arxiu, una taula o indic de cartes arxiuades, un altra taula de documents notarials, una altra de papers alloure, un *Repertori* o indic alfabètic de ses Actes Capitulars de tot es sigle XIX i des que correm, i llavò un *Estudi* de ses *Relíquies* i *Rellicaris* de la Séu.

Fonc Fiscal Esglesiàstic de 31 d'octubre de 1894 fins dia 1 d'abril de mil 1903, i l'any 1893 el feren Subpromotor de la Fe per instruir el Procés Apostòlic de Canonisació de la Bta. Catalina Tomás.

Es estat Examinador Sinodal de Mallorca, Delegat per procurar s'erecció de Círcols Catòlics d'Obrers, Secreta-

ri de sa Junta Diocesana d'Organisació Catòlica, Vocal de sa Comissió Encarregada de revisar es Catecisme de la Diòcesi, Delegat de sa Lliga Mallorquina de Pregaries, Delegat per fomentar s'erecció de sa Basílica Tereziàna a Alba de Tormes, Vocal de sa Junta de Govern de s'Hospici de ses *Minyones* de Palma, Diputat de Disciplina des Seminari, Vocal Esglesiàstic de sa Junta Provincial d'Instrucció Pública de Balears, Judge de Tribunal d'Oposicions a una Canongia, Consiliari des Círcol d'Obrers Catòlics de Palma, President de sa Societat de Socos Mutual des Clero de Mallorca, Conseier i Procurador Major de Sant Pere i St. Bernat.

Es Predicador Supernumerari de S. M. lo Sr. Rei N'Anfós XIII, Diputat d'Hisenda des Seminari, Consiliari des Consei Diocesà d'Associacions Catòliques Obreres, Director de s'Associació de Mestras de Sta. Teresa de Jesús, Vocal de sa Junta d'Estalvis i Munt de Piedat de Balears, President des Consei Administratiu des diari *Correo de Mallorca*, Vocal de sa Junta de Govern de sa Societat Arqueològica Lullana, Vocal de sa Comissió Editora de ses obres del Bt. Ramon Lull, i Membre Corresponent de les *Reials Academies de l'Historia* i de *Belles Arts* de St. Ferrán, de *Bones Lletres de Barcelona*, de *Belles Arts de St. Lluís* i *Provincial* de Saragossa, i de la *Societat Arqueològica de Tarragona*.

Ha escrits articles per molts de periòdics i revistes de Mallorca i des Continent; ha posats pròlegs a una partida de llibres i ha presentades Memories an el Congrès Catòlic Nacional de Sevilla, a s'Eucaristic Nacional de Valencia, a s'Internacional Anti-masònic de Trent, an es Congrès Internacional de Ciències Històriques de Barcelona i an Congrès Internacional d'Apologètica de Vich; i demunt tot això fundá i dirigí el *Semanario Catòlico* (1888—1890), el setmanari *Mallorca* (1898—1901) i *Boletín Obrero* (1909—1912); dirigí el *Boletín de la Societat Arqueològica Luliana* ets anys 1906—1912; i es Diari *Correo de Mallorca*, essent-ne l'ànima des que's fundá dins el mars de 1910, fent-ne un des notables diaris catòlics d'Espanya.

Ses obres i opuscles que ha publicats, fan tot un estol. Ventassí els títols i ses entressenyas bibliogràfiques.

1. *Colección de trozos en prosa y verso escogidos en los modernos autores castellanos.* Palma, tip. Catòlica Balear. 1885; 328 pàgines en 8ª declarada de text per R. O. de 20 desembre 1886, i recomenada en 31 mars 1887 an es Mestres de les Balears per la Junta Provincial d'Instrucció Pública.

2. *Santo Tomás de Aquino y el moderno régimen constitucional, precedido de un prólogo del Dr. D. Juan Manuel Ortí y Lara.* Madrid, impr. Asilo de Huérfanos, 1890; LIV+160 pag. en 4ª

3. *La Filosofía Cristiana y su restauración.* Palma, tip. de Villalonga, 1891; 18 pag. en 4ª

4. *La Secta rosminiana.* Palma, tip. catòlica balear, 1891; 50 pag. en 8ª

5. *La Filosofía mallorquina en 1890.* Palma, id. 1891; 106 pág. en 8ª

6. *Definición católica de la Historia. Versión del opúsculo francés del mismo título escrito por León Gautier.* Palma, id. 1891; 52 pág. en 8ª

7. *Páginas morales*. Palma, id. 1891; 58 pag. en 8^a.
8. *Noticias sobre Nuestra Señora de la Salud*. Palma, tip. de Colomar, 1891; 64 pag. en 8^a.
9. *Curiosidades lexicográficas*. Palma, id. 1892; 72 pag. en 4^{art}.
10. *La existencia de Dios y el criticismo kantiano*. Palma, id. 1892; 100 pag. en 4^{art}.
11. *Indicaciones sobre la ejecución de la Encídica AETERNI PATRIS*. Astorga, imp. de López, 1893; 52 pag. en 4^{art}.
12. *Una cuestión escolástica*. Valencia, impr. de Domenech, 1895; 8 pag. en 4^{art}. major.
13. *Apuntes sobre la Asociación de la Oración y Vela al Santísimo Sacramento durante el jubileo de Cuarenta Horas, establecida en la ciudad de Palma*. Palma, tip. cat. balear, 1895; VI-26 pag. en 4^{art}. major.
14. *La Madre del Amor Hermoso*. Huesca, tip. de Pérez, 1897; 16 pag. en 4^{art}.
15. *Grandeza de María Santísima en su Inmaculada Concepción*. Huesca, id. 1898; 19 pag. en 4^{art}.
16. *La Conquista de Mallorca y la civilización*. Palma, imp. de Tous, 1898; 24 pag. en 4^{art}.
17. *Panegírico del Beato Francisco Clet*. Palma, tip. de Amengual y Montaner, 1901; 24 pag. en 4^{art}.
18. *El buen soldado de Cristo*. Barcelona, tip. de Giró, 1901; 15 pag. en 4^{art}.
19. *Plática en la toma de hábito de la Srita. D.ª Josefa Mir y Jaume*. Palma, tip. de Amengual y Montaner, 1903; 15 pag. en 8ª major.
20. *Sermón sobre el Oratorio Parvo de San Felipe Neri*. Huesca, tip. de Delgado, 1903; 16 pag. en 4^{art}.
21. *Panegírico de San Felipe Neri*. Huesca, id. 1903; 16 pag. en 4^{art}.
22. *Panegírico de San Nicolás de Bari*. Huesca, imp. de Blasco, 1903; 17 pag. en 4^{art}.
23. *La mayor de nuestras glorias*. Barcelona, tip. de Giró, 1904; 15 pag. en 4^{art}.
24. *Maravilla del Amor divino*. id. id. 16 pag. en 4^{art}.
25. *Panegírico de San Bernardo*. Huesca, impr. de Blasco; 1904. 15 pag. en 4^{art}.
26. *Todo por María*. Huesca, impr. de Blasco, 1904; 14 pag. en 4^{art}.
27. *La Oración*. id. id. id. id. 11 pag. en 4^{art}.
28. *San Vicente de Paul*. id. id. id. id. 1905; 16 pag. en 4^{art}.
29. *Panegírico de San Antonio de Padua*. id. id. id. id. 15 pag. en 4^{art}.
30. *La Esperanza Cristiana*. id. id. id. id. 15 pag. en 4^{art}.
31. *La Orden Mercedaria*. id. id. id. id. 15 pag. en 4^{art}.
32. *Lealtad de María*. id. id. id. id. 15 pag. en 4^{art}.
33. *Ascensiones del corazón*. Barcelona, tip. Altès, 1905; 16 pag. en 4^{art}.
34. *Panegírico de Sta. Ursula i compañeras mártires*. Huesca, impr. de Blasco, 1905; 14 pag. en 4^{art}.
35. *Sermón de Dominica de Septuagésima*. id. id. id. id.
36. *El Patrocinio de San José*. Valladolid, tip. de Cuesta (1906); 14 pag. en 4^{art}.
37. *María i la Naturaleza*. id. id. id. id.
38. *Panegírico de San Ignacio de Loyola*. id. id. id. id. 16 id.
39. *El sueño de Jesús*. Huesca, impr. de Blasco 1906; 13 pag. en 4^{art}.
40. *Patriotismo de Jesús*. id. id. id. id.
41. *Orar en nombre de Cristo*. id. id. id. id. 11 pag. en 4^{art}.
42. *El Perdon de las ofensas*. id. id. id. id. 1907; 12 pag. en 4^{art}.
43. *La Pureza de María*. id. id. id. id. 13 pag. en 4^{art}.
44. *Panegírico del B. Marcos Es-*

teban Crisín.— Valladolid, Cuesta, (1907); 16 pag. en 4^{art}.

45. *Dolores gloriosos de la Virgen*. id. id. id. id. 15 pag. en 4^{art}.
 46. *Divina Segadora y devotas espigaderas (Hijas de María de Sta. Eulalia)*.— Valladolid Cuesta (1907; 15 pag. en 4^{art}.
 47. *Los Carmelitas de Conpiègue*.—Valladolid, Cuesta (1908); 17 pag. en 4^{art}.
 48. *Heroísmo Cristiano*.—id. id. id. id. 16 pag. en 4^{art}.
 49. *Modelo de Maestras*.—Valladolid, Cuesta (1908); 14 pag. en 4^{art}.
 50. *Palma y su Patrón*.—Palma, Guasp, (1908); 24 págs. 4^{art}. major.
 51. *San Miguel Arcángel*.—Huesca, Blasco, 1907; 19 págs. en 4^{art}.
 52. *Consuelos del juicio final*.—id. id. id. id. 16 id. en id.
 53. *La Bendición de las cosas materiales*.—id. id. id. id. 16 id. id.
 54. *Perfección de la Ley Nueva*.—id. id. id. id. 12 id. id.
 55. *El orgullo*.—id. id. id. id. 1909; 12 id. id.
 56. *La Ingratitud*.—id. id. id. id. 12 id. id.
 57. *La misericordia de Cristo*.—id. id. id. id. 12 id. id.
 58. *Dios y el César*.—id. id. id. id. 13 id. id.
 59. *Panegírico de San Agustín*.—id. id. id. id. 181 pag. en 8^a.
 60. *Constitución y Reales Ordenes*.—Palma, Guasp, 1910.—181 pag. en 8^a.
 61. *Dogma católico y heroísmo cristiano*. Prólogo de Villelga.—Huesca, Tomás Blasco, 1910. X—273 pag. en 4^{art}.
 62. *Justificación de la Conquista de Mallorca*.—Palma, Tous, 1911—18 pag. en 4^{art} major.
- Además ha publicadas unes quantes obres (una és un tom de 636 planes) sense firma per circumstancies especials en que les publicà. i que encara no és hora de dir que són escrites d'ell, i no és que ell se'n empeguesca ni hi haja motiu per empegueir-se'n, sino tot lo contrari.
- Totes ses obres que ha publicadas son en castellà; pero no és perque ell siga gens contrari de s'escriure en català de Mallorca. Basta dir que va esser ell que l'any 1879 mos convertí a s'escriure en tal llengo, cent voltes benivolguda i gloriosa, que no hem abandonada pus de llavò ensà ni a comptes, Deu no mos ho tenga en retret ni en vana gloria. ¿Ah idò?
- Essent el Dr. Miralles aqueix enfilai de coses, tan notable com a teòleg, com a filosof, com a predicador, com a publicista i sacerdot exemplar, havent treballat tant de cap, de ploma, de paraula i en tants de rams, no és gens extrany que es Govern d'Espanya l'haja Presentat per Bisbe i que el Papa l'haja Acceptat i volgut per aqueixa altíssima dignitat de Successor dels Apòstols i posat de l'Esperit Sant t per retgir l'Esglesia de Deu.
- Que sien aqueixes coses i totes ses altres del mon per major honra i gloria de Deu. Amèn!

En Frederic Mistral és mort

A's mig de s'alegría que teniem de s'elevació del Dr. Miralles a Bisbe, mos arriba sa nova tristíssima de que el gran poeta èpicmodern, En Frederic Mistral, és mort. Es dia de la Mare de Deu de mars hora baixa, després de breu, pero ben traidora malaltia, un refredament, entregà l'ànima a Deu, confortat amb los Sants Sagraments, aquell geni immortal de sa poesia moderna, sens dupte es poeta més gros i més extraordinari que la llengo d'oc hagués tengut mai en tants de sigles com conta d'existència i dins tantes de regions (com la parlen desde la Loire fins a Sta. Pola (prop d'Oriola), desde l'Atlàntic fins an els Alps i ses illes

mediterrànies. ¡Quina perdua que és per ses Lletres occitanes aqueixa mort! En Mistral era tot es mig-dia de França, era tota sa literatura i tota sa llengo provensal, tot es reneixement de totes aquelles regions. Escrivint sempre en provensal, s'era fet famós dins tot lo mon; era conegut, celebrat, admirat i ensaborit dins totes ses nacions civilisades. Es seugení extraordinari s'imposà a tot lo mon.

Es per demés dir si mos és caiguda ben avall sa mala noticia de sa mort d'En Mistral, per molts de motius: 1er p'es seu valor incomparable com a poeta; 2ª per esser es poeta més gros que ha tengut mai sa llengo d'oc, de la qual sa catalana és una branca; 3er per esser es caporal des reneixement literari i patriòtic de tot es mig-dia de França, tan íntimament lligat amb so nostro reneixement català; 4^{art} perque era un amic coral, un entusiasta, un fervent de Catalunya i de Mallorca; i finalment perque mos honrava amb sa seua gloriosa amistat i era un lector devot de LA AURORA. Ja recordareu que per ses derrerres Festes de Nadal mos envià a noltros i a LA AURORA una salutació ben calenta i expressiva.

Ja recordareu sa relació que vos donàrem dins es *Dietari* de sa nostra *Eixida* de 1912 i de 1913 de sa visita que aqueis dos anys derrerres li férem, a on tant i tant ens obsequià, omplint-mos d'atencions i de moixomies. Ja mai porem oblidar sa rebuda paternal que mos va fer, tant l'any 1912 com l'any 1913. L'any 1912 el trobàrem molt més trempat, xelest, valent i juvenivol. L'any 1913 no semblava es mateix; estava molt mostii i decaigut. Se veia que era un sol que se'n anava a sa posta més que depressa; se veia que ell feia esforços fora mida per dissimular-ho, per parèixer animat i xarvel-lo; pero no hu poria amagar que's trobava de ple dins es quart minvant. Quant sortirem de ca-seua, que feu sa fine sa d'acompanyar-mos fins an es carruatge, el deixàrem i mos allunyàrem de Maiano amb una impressió de fonda tristesa, convençuts de que ja no'l veuríem pus an aquesta vida perque es seus dies ja no porien esser gaire: una mica de no res el se n'havia de dur a l'altre mon. I així és estat efectivament. Segons lletgim demunt es diaris, es seu metge conta que En Mistral dia 18 de mars sortí de ca-seua per anar a l'esglesia de Maiano a veure una campana que un cunyat seu havia regalada i lo endemà l'havien de beneir. Feia un temps molt xerec, estigué llarga estona dins l'esglesia sense res p'es cap naturalment, i amb so salistre que hi corria aplega un refredament de mala rel. Se'n torna a ca-seua, no volia jeure ni suar, dia 20 i 21 tampoc no volgué aixerop de llensol, que era lo que més li convenia, i dia 22 ja no s'aixecà; el dilluns i dimars li entrà febre sempre creixent, i el dimegres dematí, diada de la Mare de Deu, ja feia 38 graus de temperatura; llavò es seu pit se tancà, va veure que allò no anava gens bè, comensa a comenar-se a Deu, avisen el Rt. Sr. Rector, que hi va amb sos Sagraments i els-e reb amb una gran devoció, i devers la una i mitja des cap vespre sa seua anima volà a Deu, an es vuitanta quatre anys d'edat, sense deixar fii ni fia. Sa noticia de sa mort va esser com un llamp per extendre-se, i tota l'Europa n'ha fet sentiment.

¡Que'l Bon Jesús l'haia trobat en estament de gracia! i, si encara estigués entretengut a dins ses penes del purgatori, ¡que el trega i l'admeta a l'etern descans de la santa Gloria! i doni a la seua digníssima senyora i demés familia de cunyats i nebots molts d'anys de vida per preparar per ellies conort i conformansa que tant i tant necessiten per suportar un cop tan terrible i una perdua tan grossa com és estada aqueixa mort, no sols per sa seua familia, sino per tota la Provensa, per

tots es territoris de llengo d'oc, per tota l'Europa literaria, per tot lo mon civilisat.

¡Amb Deu siau, Mestre incomparable, amic estimadíssim, brant de la Poesia suprema, llumenar excels de l'Art! ¡al cel mos vegem! Amèn!

Per cloure aquest modest, pero ben coral homenatge a la dolçíssima i gloriosíssima memoria d'aqueix llumenar major, no ja de la poesia occitana, sino de la poesia mundial, vetaquí en poques pinzellades es fets culminants de sa seua vida i es poemes i llibres que mos deixa i que son es seus fills, com mos digué ell mateix quant el visitàrem per primera vegada dia 18 de juny de 1912.

Va néixer dia 8 de setembre de 1830 a Maiano, Departament de *Boques del Rose*, des segon matrimoni de son pare, que era un propietari rural, noble i d'antic llinatge. An es deu anys el posaren a ses escoles i més tart el passaren a un *Pensionat* d'Avinyó per que fés sa segona Ensenyansa. Allà conegué es poeta En Jusep Roumanille de St. Remy que ja feia cansons en provensal, i que encaminà en tal sentit aquell tendre minyó i ja li publicà ses primeres poesies dalt un periòdic de Marsella *Lou Boni-abaisson*, poesies que cridaren ferm s'atenció per lo correctes i netes de llenguatge; a les-hores tenia dotze anys. Publica En Roumanille es seu poema *Margarideto*, En Mistralet s'hi entusiasma i en fa un ell de quatre cants baix des titol *Li Meissoun*. Era l'any 1848; s'al·lot tenia devuit anys. D'aquest poema conservà unes quantes d'estrofes més envant dins *Mireio* i *Lis Isclo d'or*.

Son pare va veure aviat que es seu fii no havia d'esser just un conrador com ell, sino que estava cridat per coses més altes; per això l'envià a Aix, s'antiga capital de Provensa, a estudiar Lleis, a on trobà un altre company i confrare de lletres i poesies N'Anselm Mathieu. Tres anys se passa a Aix estudiant qui estudia, i en treu en net que Deu el crida a restaurar i a glorificar sa llengo des seu país, es provensal, una branca de s'antiga llengo d'oc, com ho és es català. Amb això En Roumanille comensa a posar poesies de diferents amics seus provensals damunt es folletí des periòdic d'Avinyó *La Commune*. Ja hu crec que n'hi posa un bell raig d'En Mistral. S' eminent literat Taillander les alua i escriu an En Roumanille fent-n'hi unes alabanses grosses i declara En Mistral «digne hereu del Mestres Trovadors del sigle XII». En Roumanille i En Mistral. l'any 1852 publiquen es primer aplec de poetes de llengo d'oc baix des titol de *Li Provençalo*, i això motivà aquell any mateix un *Congres de poetes de Provensa* a Arles, i se'n hi aplegaren trenta, i aviat En Roumanille amb s'ajuda d'En Mistral publica un manifest, propo-sant una ortografia per ses poesies praventals. L'any qui vengué davant fan aquells poetes un altre congrés a Aix a impugnes d'En J. B. Gant, i publiquen un nou aplec de poesies *Lou Roumanagi des Troubaïres*. Així s'anomenaven a les-hores es poetes provensals: *trovaires*; pero En Mistral les trobà un altre nom: *felibres*, que tots acceptaren dia 21 de maig de 1854, aplegats an es Castell de Font-Segunya. Eren En Jusep Roumanille (1818-91), En Pau Giera (1816-61), En Juan Brunet (1822-94), N'Anfós Tavan, nat l'any 1833, N'Anselm Mathieu (1828-95), En Teodor Aubanel (1829-86) i En Mistral, que ha vists morir tots ets altres. Aqueis set foren es fundadors des *Felibrige*, es cenacle de sa poesia i reneixement provensal. Una de ses coses que acordaren fou publicar *L'Armaná* (almanac) *provençau per tou bel an de Dieu* 1855, com a medi escaient de escampar per tot arreu la bona nova des reneixement de la llengo i remoure de sol a rel s'opinió pú.

blica dins tots es territoris de llengo d'oc, tot es mig-dia de França, de devers Orleans en avall. En Mistral fou es director de tal *Armaná*, que seguí publicant-se desde llavò cada any cada any, dirigint-lo En Mistral coranta anys, com qui no diu res. Sortits de Font-Sagunya aquells set vidents, des-teixinant-se per la santa causa de la llengo i de la Patria, En Mistral duia dins l'ánima un gran poema que fos sa glorificació de Provensa, i aquest poema fou *Mireio*, que'l publicá l'any 1859; i com En Lamartine el rebé i l'hagué lletgit amb un vespre, agafa sa ploma i posa un article dalt un des primers periòdics de París, calificant En Mistral de *Homer des sigle XIX*. Aqueix poema salvá sa vida de sa llengo provensal per tot es temps que el mon serà mon. Tres anys més envant, l'any 1861, escriu sa seua oda ardidada *Itroubaire Catalan* a on esclatá s'afecte ardent, s'entusiasme encès d'En Mistral per Catalunya i per sa llengo catalana. L'any 1862 visitá Barcelona per estrènyer més i més es vincles de germanor i d'amistança amb sos catalans; l'any 1867 dona a la llum pública un altre poema, *Calendau*, que fa també molt de renou dins el mon literari. L'any 1868 vé an es Jocs Florals de Barcelona, a on coneix Mn. Jacinto Verdaguier, seminarista encara, i pre-diu lo molt amunt que se faria dins el cel de la poesia. Més envant aplega dins *Lis Isclo d'or* un bell esplet de poesies seues, meravelloses, estupendes. L'any 1876, reunits els *Felibres* a Avinyó, el proclamen *Mestre i Caporal* de tot es moviment literari i patriòtic des mig-dia de França; l'any 1878 es *Felibres* coronen sa seua senyora a Montpeller *Reina del Felibridge*. L'any 1878 publica *Lou Tresor d'ou Felibridge*, això és, es diccionari de sa llengo d'oc moderna amb totes ses variedats dialectals que presenta dins tot es mig-dia de França. L'any 1883 dona a la llum pública un novell poema, *Nerto*. L'any 1884 se'n va a París i l'Academia Francesa el corona com a poeta amb una solemnitat mai vista. No parava da compondre poesies i articles de propaganda damunt es periòdics provensals, especialment damunt *L'Aioli* d'Avinyó, fins que publica un altre poema l'any 1897 *Lou Rose* (el riu Ródane), es més genuïnament èpic de tots es seus poemes. L'any 1910 ens va sorprendre publicant una traducció deliciosíssima des primer llibre de la Sagrada Biblia, *el Gènesis*. La mos enviá, i li varem escriure excitant-lo a seguir aquella obra comensada, tra duir ets altres Llibres Sagrats, i mos contestá: *Vos sou oblidat que tenc vuitanta anys!* Tenia raó que li vessava per damunt ses espalles.

Amb tot es feix ferest d'any que duia dalt ses costelles, no cregueu que afuixás gens mai ni deixás en banda sa seua creuada immortal, donant coratge i empenyent de tots vents es seus compatriotes cap a s'enaltiment i restauració de sa seua llengo i de sa seua Patria. Ell n'era es patriarca i s'oracle; i a Mallaiano acudia tothom a prendre alè i a rebre coratge i orientacions per dur endavant una campanya tan gloriosa i santa. Es darrer llibre que publicá fonc *Lis Oulivado* l'any 1912; li dona aqueix nom d'*esplet d'olives* perque aquest esplet és es darrer de l'any i ell ja veia massa clar que aquell llibre també seria es darrer que ell publicaria, i va endevinar.

Després d'aquell llibre ja no va escriure pus més que contestacions a ses cartes sens nombre que de tot lo mon li enviaven amb llibres o articles de periòdics, i això li duia una feina aclucadora, segons ens confessá sa darrera vegada que el vérem, dia 28 de juliol d'entany.

Es Mistral és mort. ¿Seguirán es provensals sa seua obra de restauració i d'enaltiment de la Llengo i de la Patria? Això son es nostros duptes, ai-

xò és s'ansia de tots es qui coneixem | des mig-dia de França. ¡Deu fassa que una mica s'estat d'ánima des pobles | no endevinem! Amèn!

DE TOTES ERBES

Corema, Setmana Santa i Pasco

Si, tres a un brot. Aqueix tres punts m'he passat per s'escudeller de tocar, i d'endardellar i retreure tot es filabollir, endiumenjat i cabermoni que m'arma la gent amb això de sa Corema, sa Setmana Santa i ses Festes de Pasco, que son tres coses que van tan en-gafetades i tan entrabaulades que no les poreu des-separar, perque ses Festes de Pasco venen a esser sa cucua de totes ses festes; pero per arribar an aqueixa cucua, heu de passar sa Setmana Santa, que vé a esser com un grandió replá o anaia per entrar-hi; i per arribar a sa Setmana Santa primer heu de passar sa Corema, que jo la compar a una aspra i llargaruda escalonada de coranta escalons o sien dijunis, que son malets d'investir.

Sia com sia, sa questió és no menar por a res i fer sempre es nostro cap envant. Hala idò! coratge i poca són! i llenya a s'extern!

I

Sa Corema

¿Què vos he de dir de sa Corema? Voltros ja l'heu poguda experimentar una vegada cada any des que sou an aqueix mon i teniu recort. Idò escoltau coses.

§ 1.

A sa Corema casi n'hi pren com a sa por, que no és res o casi res si la volen, si l'arriben a veure d'aprop.

Finis finis, sa Corema tota se redueix a dijunar es qui no fan feina i n'han doblegats vint i un i no son arribats encara an es xeixanta, a anar a sentir sermons a balquena, a decantar-se de certs divertiments que no fan gens de falta a negú, a no menjar carn es qui no tenen bu'la, i a no testar-ne es divenres maldament en tenguen.

Tot això, ben mirat, maldament tot d'una siga un poc escruu, no cregueu que sia cap mal, sino molt convenient per casi tothom. Ja's sab que son molts més es qui pateixen i se moren per menjar massa molt que per menjar massa poc; per això no cauen malament uns quants dijunis, sobre tot en acostar-se sa primavera que ses sancs van molt remogudes. Sens dupte per això l'Esglesia ha posada sa Corema ara i no a un altre temps, i així va de lo millor per preparar-mos, purificant es nostro còs i sa nostra ánima amb aquesta penitencia, per celebrar més dignament es grans Misteris de la Passió, Mort i Resurrecció del Bon Jesús, que mos toquen tant d'aprop.

De manera que's dijunis no són res mal sá; i llavò hi ha que's poren endolsir amb ses *tres bossinades* des matí o la *parva*, que diuen es qui volen parlar més polit, i llavò fent sa *colació* un poc més afavorida, no massa pero, perque tan fort li poreu pegar que *romprieu es cossi*, això és, farieu mal-bé es dijuni. Això vol dir que hi ha d'haver seny i bon aire en totes ses coses.

I llavò lo que hi ha en materia de dijunis de Corema, que si feis es primer i es darrer, no háieu por: no hi morireu dins sa Corema.

En quant a no menjar carn, no cregueu que en general siga cap des-

1 Per aclarir totes aqueixes coses que cont que fan an es pobles de Mallorca per sa Setmana Santa i Pasco, me vaig servir dels Seminaristes del nostre Seminari, que els vaig aplegar dues vegades i mos hi pegárem una partida d'hores cada pic, ells diu qui diu coses i jo escriu qui escriu. Que consti el meu agraïment més coral. Que Deu els-e pagui el gros favor que'm feren. Amèn.

gracia ni cap perjui es passar qualche temporada sensa tastar-ne. ¿Qui no sab que hi ha un enfilai ferest de malfies que venen des menjar carn? També en pot venir qualcuna, no gaire, des no menjar-ne; pero a posta son es metges per dir que'n mengin aquells que hu han mester, perque lo que's diu l'Esglesia, com a Mare amorosíssima que és, amb so posar es dijunis no ha duit mai altra idea que es nostro bé devant Deu i devant sa raó, com és bo de veure.

I si me deis que això de no menjar carn en sa Corema du es seus mancabs an es carnisers, en camvi du es guany an es peixeters i pescadors, i una cosa va per s'altra, i llavò que tothom ha de viure; i prou bé que les vé an es peixeters això de sa Corema; s'hi fan roba sempre qualche poc.

De manera que dins sa Corema es peixeters van damunt fuia i es carnisers per ses foranes. I tot és que es darrer *derrer-dia* avespre, --que lo endemá comensa sa Corema, quant toquen, prop de les dotze, sa campana grossa per fer senya a la gent de que sa Corema va a comensar i que per lo mateix pertoca finir tots es divertiments i aturar-se de menjar es qui encara se componen miques dins sa betza; quant ets al'lots amaguen es «jocs de cartes» ben amagats perque passat les dotze tornen dimonis i hu son fins es dia de Pasco; quant es qui se son desfressats estogen es desfrés, i sobre tot ses *caretes*, que diuen tan poc amb sa Corema com un joc de pistoles amb un Sant-Cristo; idò com se fa tota aquesta trescalmena per dins ses cases, devers sa plassa se'n fa una altra, això és, se topen es caporal des carnisers i es caporal des peixeters, i ja s'investeixen i s'embotonen i espolsada de s'altre, fins que es peixeter tomba es carnisser, que cau davall i aquell li cau damunt, i canta victoria dalt ell; i es pobre carnisser no té altre remei que rendir bandera i anar cóva baixa tota sa Corema, fins es dissapte de Pasco horabaixa, que acabarà sa paciència i en-vestirà es peixeter amb tanta de fua i tan remolest, que'l tombará de bell nou, i es pobre peixeter no'n veurá venja pus fins es darrer *derrer-dia* de l'any qui vé, si Deu ho vol i Maria.

Es qui están ben descansats dins sa Corema son es fadrins afectats d'anar per vila a's vespres sonant sa guitarra, i llavò es festejadors, perque a ses viles que encara conserven ses consuetuts antigues, no hi van es fadrins per vila es vespres tocant guiteres tot es temps de Corema, com també ets enamorats e-hi fan ses festejades més clares i més curtes. Amb tot això es fadrins se'n poreu anar a colgar dejorn i aixecar-se dematí, lo qual es una de ses coses més sanes que hi haja, maldement a quelques jovenots els-e caiga tort. Un d'aquests degué esser que se va treure aqueixa cansó que la canten per tot:

Sa Corema ja és passada,
¡Mare de Deu! ¡que no torn!
que tenc s'esquena escorxada
d'anar a jeure tan dejorn.

Sens dupte, perque la gent no va tan a l'aire en sa Corema i están més alerta a fer es cap-buit, per això es fadrins veis i es viudos trien aqueix temps per casar-se, per que no los fassen de *bullo* ni els encenguen focateries davant ca-seua a's primers vespres d'esser cassats, ni els alsin es carrer amb corns i esquelles i lates de petroli, que son la nata per moure tabastaix. Així és que es fadrinardos o viudos que els entra sa casera forta, la sospiren ferm a sa Corema per porer

sortir de pena, sensa cap esmorçada d'aquelles.

Pero si es fadrins que van per vila amb guiteres i guiterrons i llavò es festejadors están més descansats, an es capellans los ne pren a s'en-revès: sa Corema son ses seues messes, sa seua escarada caporal amb so haver de sermonar per tot arreu es qui son trem-pats per la cosa, i sobre tot amb so haver de confessar i fer dir ses oracions i donar la comunió an es qui *suten de la parroquia*, que és casi tothom que hi *surt*, sobre tot devers la pagesia, tota vegada que són ben clars encara, gracies a Deu, es de ses viles que's reneguin a cumplir es segón i es tercer *Manament de l'Esglesia*, això és, confessarse lo manco una volta en l'any i combregar per Pasco-florida.

Lo que's diu an es pobles, es capellans s'hi arriben a veure ben apurats, sobre tot sa setmana de Passió i sa Setmana-Santa amb sos estols i esbarts d'homos i dones que compareixen an es confessionaris per *passar comptes i refrescar es llevat*, a fi d'adressar qualche poc es viatge, que no vaja tan a la xisclera. Es capellans de Ciutat desgraciadament no van tan apressats de feines de confessar, perque no s'hi arramba tant la gent com devers la pagesia, a on les hi fan esser de bona manera an es confessos.

Lo que també duia altre temps sa gent molt en revolt en sa Corema, sobre tot devers Ciutat, era lo de sa *jaia-serrada*, que ja s'és perdut casi de tot. Si en demanau claricia a qualsevol ciutadà de mitjana edat, encara vos ho contarà a pedres menudes an això de sa *jaia-serrada*, perque quant era al'lot pusser se feia encara per totes ses cases.

Sa *jaia-serrada* era una jaia de paper, cartó o fusta pintada, que figurava sa Corema, magre i esquerdada, amb un bacallar amb una má i un manat de pastanagues amb s'altra i amb setcames i set dents, que representaven ses set setmanes de Corema. Es primer dia de Corema penjaven aquella *jaia* dins sa cuina o menjador, i cada diumenge li taiaven una cama de ses set que tenia fins que es Dissapte Sant romanía sensa cap i arreonaven amb gran lulea es bigalot que quedava; pero a mitjan Corema ja li feien una *operació*, d'on li venia es nom que duia de *serrada*; i era que es dijous de sa quarta setmana, quant havien passada ja mitja corema justa, devallaven sa *jaia* i la serraven p'es mig, perque ja tenien mitja Corema abaix. I antigament a Ciutat tal dia encara en feien una altra de funció més de veure, a's mig de sa *plassa de Cort* per deverir la gent: e-hi posaven un cadafal i es *botxi* i es *mata-rates* s'hi enfilaven amb una *jaia* de pedassos i paia, casi tan grossa com una de bon de veres; i allà aquells dos amb una serra de fuster ¡venga a serrar aquella jaia! i ¡bones xerrocades! fins que n'hi havia bossí de *jaia*, i tothom ¡bones riaies i crits i siulos i marruell per llarc! I no hu volgueu sebre sa gentada que hi compareixia a veure *serrar* sa *jaia*, i es gust que tothom e-hi passava. Ara la gent se deverteix amb altres espectacles un poc més sobrats de bossa i de conciencia desgraciadament.

Encara hi ha qualche casa devers Ciutat que hu conserven an això de sa *jaia-serrada* per alegrar la gent menuda, que és de lo més digne i respectable que trepitja terra.

§ 2.

Una cosa mos han contada que fan a St. Juan es quart diumenge de Corema, molt ben pensada: celebren sa mul-

1 Tot això ho conta amb molta de gracia aquell inolvidable amic nostre i gloria altíssima de sa nostra literatura popular En Pere d'Alcántara Penya, al cel sia ell, damunt *L'Ignorancia*, any 1881, nombre 93, i també n'hagué raó el distingit literat que s'amagava baix es seudònim de *Clavell de Moro* dalt *La Roqueta*, any 1, n. 9 (27 febrer de 1887).

tiplicació des pans i dos peixos de que parla el Sagrat Evangeli de la diada, i van a celebrar-la an es Santuari de la Mare de Deu de Consolació, a una mitja-horeta lluny des poble, dalt un pujol que domina tots aquells contorns.

E-hi puguen a's demati en processó: es Clero, s'Ajuntament i tot es poble, i allà dalt diuen l'ofici, un ofici de lo més solemne, i es Coremer s'hi sol deixar caure un sermó d'aquells de pinyol vermei.

Tothom va a l'Oferta, i les donen panetets pastats sense llevat (pa alís=ázim), que duen senyats es cinc pans i es dos peixos, beneïts abans de comensar l'ofici.

Acabada sa funció de l'església, llavò tots es qui han donat blat quant feren sa capta de s'estiu i tots aquells que munyen cinc pessetetes, troben allà dalt un dinar de peix i bacallar d'allò més saborós, que tothom se'n llepa es morros.

I llavò a's cap-vespre comensen a compareixer-hi estols i estols de gent des pobles veïns, sobre tot de Sineu, que'n son devots ferm de la *Mare de Deu de Consolació*.

Devegades s'hi arriben a aplegar an aquell santuari dos i tres mil persones, que tenen prou esment de proveir-se d'aquells panetets sense llevat.

Hora baixa de tot fan s'aplega-mans de la *Mare de Deu*, això és, va tothom a *adorar-la*, i no hu volgueu sobre ses *Salves* i ses *Ave-Maries* que li diuen; i a-les-hores tothom pren es bobiot, cadascú cap a ca-seua, ben resolta a tornar-hi l'any qui vendrà davant i tots ets altres anys mentres puguen fer navegar es galindons.

¿No és ver que resulta ben interesant aqueixa festa de sa multiplicació des cinc pans i dos peixos que obrà el Bon Jesús segons conta l'Evangeli d'aqueix diumenge de Corema? ¿No és ver que está molt ben ideada aqueixa festa a la Mare de Deu des Puig de Consolació de St. Juan? Bé fan es sant-juaners de conservar-la! ¿Que no la deixin abolir mai per mai! Amèn!

§ 3

Ja som sa *Setmana de Passió*, a la crema de sa *Setmana Santa* i de ses *Festes de Pasco*.

Tots es Sant-Cristos de ses esglésies i fins i tot molts de retaules están tapats amb un vel morat. Sa gent diu que és que el Bon Jesús se tapa sa cara perque ja no vol veure es qui encara no se son acostats a confessar-se ni a combregar, això és, que encara no son *sortits de la Parroquia*; i que se tapa sa cara com un avís per que se confessin i combreguin més que depressa, si no hi volen esser demés, si no se'n volen dur qualque esmorçada de ses que sol pegar En Banyeta-Verda an es bobians, que, quant manco s'ho pensen, les fa fer un cap-ficó dins l'Infern, si la mort els agafa sense temps de confessar-se ni posar-se bé amb Deu. De manera que no convé gota bovetjar-hi gaire amb aquest polissardó d'En Banyeta-Verda. I qui és confrare, que prenga candela!

Això és sa setmana de la *Vera-Creu*, es a dir, que a ses esglésies, en cantar s'*himne de Vespres*, després de l'*Ofici*, treuen la *Vera-Creu* tapada amb un vel morat i amb un bell acompanyament de llums i canta qui canta, obrint sa processó ses *vestit les*, aquelles banderes que duen pintats tots ets instruments de martiri de la Passió i Mort. Se compón tota sa processó davant l'altar major, i es poble no la veu perque hi ha es gran vel morat que penja de banda a banda des presbiteri. A-les-hores decanten aquell vel, i apareix la *Vera-Creu* destapada en mans des prevere que fa la capa, amb s'estol de capellans agenoiats, ciris encesos i cantant *Ade, crux, spes unica!* a la vista de tot es poble, això és, un grandió esbart d'al'lolea que hi compareixen de

ses escoles i costures amb candeletes, enceses just per allò, i tots agenoiats i pegant-se tocs p'es pits, per aquells pits engelicals, nius inefables de pureza i d'innocència.

Creis-me que això de la *Vera-Creu*, especialment, així como se fa encara a moltes de viles, es una de ses funcions religioses més tendres, més corprenidores, més sublimes.

Una cosa m'han contada de Seuva, ben escaient: que, en haver feta la *Vera-Creu*, surt cada dia la Comunitat de Preveres en processó i van a visitar una *creu del terme*, d'aquelles de pedra, i en visiten una cada dia, fins que les han visitades totes. Es una costum ben garrida.

Es qui s'han de desxondir ferm aquesta setmana son escolans i monges: ets escolans per preparar ses coses per sa Casa-Santa i anar a ses possessions d'olivar a cercar branques d'olivera ben esponeroses per fer es rams per beneir a l'Ofici de lo endemà i fer-hi sa processó; i ses monges per engirgolar ses paumes que han de dur a l'Ofici del Ram el Rt. Sr. Rector amb sos dos Ministres i llavò es tres preveres que han de cantar la Passió, i llavò p'el Sr. Bal·le i s'Ajuntament, que an aqueix tampoc no escauria donar-los un brancó rònc d'olivera.

Ets escolans ja hi solen anar a's divenres a cercar s'olivera, i llavò és dissapte s'han de donar un bon mai de fer rams perque n'han de fer per tots es capellans i *cantadoretos o vermeits* del chor, i p'es *bassiners i sobreposats* de ses capelles i llavò per qui's vuia se presentí a l'oferta i per anar a sa processó. An es rams des capellans e-hi solen enflocar ramells des que hi ha a-les-hores, *violers* o altres flors des camp, ses que poren aglapir; i a alguns pobles com Alaró hi posen brots de llorer, per fretura de flors.

Es rams i paumes que fam ses Monges ja duen més *musica* i més mala-veig, sobre tot ses paumes, que son de branques de fasser, i de ses fuies saben treure uns bollats i uns llassos i unes trenes i trunyelles i llavò hi embarriolen ramells, i ramells, i an es capdamunt de tot no hi manca mai una creueta ben senyorívola. N'hi ha d'aqueixes paumes que volen uis per mirar.

Per ses esglésies de Ciutat se'n hi fan de paumes garrides de tot, especialment a la Seu p'el Bisbe, p'es qui li han d'assistir a l'Ofici, per tots es Canonges, p'es Beneficiats Reials, p'ets Acullits, per s'Ajuntament.

An el Bisbe casi tots es Convents de Monges tancades li envien paumes preciosíssimes; i llavò el Bisbe en sol enviar an es Governador, an es Bal·le, an es Capitá General i a altres personatges per l'estil. No és gens d'admirar si s'hi miren ferm ses monges a fer bé aqueixes paumes.

Es nins i nines, al'lotells i al'lotelles també se preparen de rams i paumes per l'Ofici des *dia del Ram*, i no hu volgueu sobre si n'hi posen de ramells, tots es que poren haver de ca-seua i des veinats.

E-hi ha pobles com Porreres i Campos a on es dissapte del Ram s'al'lolea se'n va per ses cases a captar flors p'es rams i paumes que volen dur lo endemà a l'Ofici, i pareix que canten aqueixa cansó:

¿Teniu violes o paumes
o violes de fasser
o un brotet de llorer
que no hágen de mester?
o un brotet d'olivera,
per no anà a So'n Romaguera?

Pero encara en fan una altra de capta ets al'lots a's dissapte del Ram a viles tan importants com Petra, Sineu, St. Juan, Pina, Montuirí, Liubí: sa *capta de ses figures seques*. I la fan així: s'apleguen estols d'al'lolea i se'n van per ses cases canta qui canta aqueixes cansons:

Si deis que captam ses figures,
som a's dissapte del Ram.
Si mos voleu fer contents,
donau-mos-ne un paner gran.

Ses figures mos heu de dar
de *coil de dama i verdals*,
bordissots i parafals,
totes grosses com sa má;
i voreu al'lots botar,
contents com a generals.

No les mos donen *forneres*,
d'aquelles com a cerol;
dau-les-mos de ses primeres
que tregueren an es sol.

L'amo, no's cal tremolar,
que ja surten es figons,
i som molts de companyons,
i ja'n tornareu secar.

L'amo, no's cal tremolar,
que ja neixen ses espigues;
si deis que no teniu figures,
dau-mos un bossí de pa.

O donar o no donar!
ne mos fassau pus espera!
que'n vé un altre estol darrera
i davant mos vol passar.

Amb tot això es sol s'arriba a pondre, se'n vé sa fosca, i tothom se retira, passen el Rosari, sopen i se'n van a colgar esperant sa gran *diada del Ram*, de la qual tantes de coses tenim que contar.

¡Ja és una bona passada!

¡Vaja si hu és! Sempre mos veim apurats per falta de lloc a LA AURORA. Com mos ne temem, ja és plena, de tantes de coses que tenim per posar-hi. E-hi ha cosa que está composta de sa primera setmana de Corema, i encara no le hi hem poguda aficar.

Ara aqueixa setmana haviem de parlar d'ets emperons que surten devers Inglaterra i Irlanda sobre allò de sa *Home rule*, i d'un article molt lluminós d'un periòdic alemany sobre sa situació religiosa d'ets Estats Units, i llavò de tot aqueix bugat tan brut i tan vergonyós de s'atentat de sa senyora d'En Caillaux, un des primers Ministres des Govern francès i ungran inimic d'Espanya. Tot això hu haurem de perllongar fins passat Pasco. Llavò n'haurem raó, si Deu ho vol i Maria.

També haurem de donar un encals a un cap esflorat, escrigadoretxo de s'*Obretingo Balear* que mos copia un articol de qualque llibre canalla sobre sa *Moral Jesuïta*, que és un enfilai de mentides, calumnies i toixarrudeses. Aqueix escrigadoretxo és aquell mateix que setmanes enrera va tirar aquell raig de virollades sobre es Carnaval donant-ne sa culpa an es catòlics i especialment an es Papes i que mos amenassava sobre «es Borgies». Ja recordareu que noltros el defíarem a discutir-ho an això des «Borgies»; pero ell no anà d'agllans, i ara mos surt amb això de sa «Moral Jesuïta» que se veu a la lleu que hu ha tret de qualque llibrot canalla que tenen sempre aqueix anti-clericals, per treure'n mentides i barbaritats contra Deu i l'església i es...sentit comú. ¡Bo está aqueix tudossa per discutir de totes aqueixes coses!

¡Hala carabassencs!

S'*Obretingo Balear* se veu que está més cremat que una espardenyia perque ets obrers mallorquins no van de socialisme. S'altre dia foren es ferroviaris, que, per associar-se, se'n anaren an es *Patronat Obrer* del Pare Vives; ara son ets obrers tipografts, es *caixistes* i demés trebaiadors de ses imprentes, que també han acudit an aqueix *Patronat* tan benemèrit per associar-s'hi així com Deu mana i sa sana raó dicta. Tot això els és an es socialistes pitjor que un bot dalt sa butza; pero per noltros es una alegria grossa perque demostra que es noltros obrers coneixen ses mates que fan

llentrisca i tenen prou seny per veure que es socialisme no és més que una farsa per explotar biduïns i embarriolar beneïts.

I es gran carronya de s'*Obretingo* explica aqueix moviment d'ets obrers mallorquins cap an es *Patronat* del P. Vives, dient que l'Església Catòlica fa ui. Bona manera de fer ui! i que la gent obrera e-hi prengui cobri i solpluig. Vaja *Obretingo!* no amolleu tantes de bestieses.

¿què en direm de *El Rayo*? Se-gueix posant com un pedás brut En Bisbal, director de s'*Obretingo*, i llavò escampant murta a favor des sidicalisme.

Dissapte passat posa unes gloses aigordenteres, que les s'ha tretes qual-sevol gatò sindicalista, per demostrar que tot capellá es un homo grandolá i gros, que dorm nou hores, i que en passa cinc menjant i quatrepecant des-honestament i sis predicant. ¡De manera que segons aqueix gran noningú de *El Rayo*, tot capellá es això! ¿E-hu veis com aqueix paperots anti-clericals menten com l'ànima de Judes i tan alts com son? ¿E-hu veis com e-hu son ben fiis de Satanás, pare de sa mentida i assassí d'ànimes des que el mon és mon? ¡Quins poques vergonyes! ¡quins farsants!

Secció local

Amb sa grandiosa ventada de sa setmana de St. Jusep i de la Mare de Deu es nostros sembradets son romasos casi secs de tot; rostoieta gen una cosa fora mida.

S'esplet de mel'les que's presentava gros se'n és anat en orri casi de tot amb tant de vent i amb ses soleiades que cauen.

¡Que'l Bon Jesús se'n apiadi de noltros! Si no hi alsa la má prest, un no sab que succeirà, lo més segur, una mala anyada feresta que pot dur més cova que molts no se pensen.

Es ben cosa d'entrar en noltros mateixos i veure si desagraviem sa Justicia de Deu irridada sens dupte contra sa blasfemia, sa des-honestidat i es fer feina en diumenge, que son es pecats que més irriten Deu i que per desgracia reinen massa per dins Mallorca i que per dins Manacor no n'estavam gens nets.

¡Hala idó, manacorins! ¡veiam si encara no vos decantareu d'aquels vicis! ¡Avorriu-los per amor de Deu i feis tots una bona i sant a confessió, i comensau una nova vida! ¡una vida de penitencia i de práctica de totes ses virtuts des vostro estat respectiu! ¿Voleu que ploga, manacorins? ¡Idó feis bona! Ha d'esser a farsa de fer bona que Deu s'arrib a apiadar de noltros! Es que n'hi hem fetes massa.

Dissapte un tal Martí *Saliano* va caure d'una bastimenta, i se va fer un parei de cop. Va bé, gracies a Deu, i diuen que aviat podrà tornar fer feina.—Ja és cosa de que's picapedrers s'hi mirin molt amb so anar per dalt ses bastiments. Devegades e-hi van massa a la babal'ana.

4. S'Ermítá Pau Sureda i Fullana de s'Ermítá d'Artá, nadiu de Manacor, que ja estava a sa darrera edat de tot, dimegres passá d'aquesta vida amb la pau del Senyor. Se morí així com havia viscut sempre, com un sant. ¡Que el Bon Jesús haja acullida sa seua anima a la Santa Glória! Enviam es nostro condol més coral a sa seua germana sa madona Catalina i tots ets altres parents seus. Que Deu els-e do molts d'anys de vida per pregar p'es difunt, i conort i conformansa en sa voluntat de Deu.

Demá, diada del Ram, sortirà a s'hora de costum sa processó des *dotze sermons*. Es cosa d'aprofitar-se'n a l'uf d'aqueix *dotze sermons* que's farán, si Deu ho vol.

Aqueix dies han comensat s'engrandiment de Manacor per sa banda des cap d'avall des *carrer de Ciutat*, avui de *D. Juan Llites*. Sembla que, per que no fassa nosa aquell pou que hi havia, l'umplen de picadís i trossam.

El D. Juan Valenzuela amb tot i no esser ja diputat, encara consegueix benefici per Mallorca. Aqueix dies li telegrafia es Ministre de Gracia i Justicia que acabava de concedir 2000 pessetes per ses obres de sa nostra església parroquial. ¿Ah idó?

¡Molt bé, Sr. Valenzuela! que Deu vos ho pagui i Manacor i Mallorca vos ho agraesquin! ¡E-hu haurien d'esser sempre diputat per Mallorca! ¡Amèn que fos així!